

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
PROVINSIALE EKSAMEN
NOVEMBER 2021
GRAAD 11

REKENINGKUNDE
VRAESTEL 1

TYD: 2 uur

PUNTE: 150

12 bladsye + 1 formuleblad en 'n antwoordboek van 10 bladsye

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDBOEK word voorsien waarin AL die vrae beantwoord moet word.
3. 'n FORMULEBLAD vir die finansiële aanwysers word voorsien aan die agterkant van die vraestel. Jy kan dit gebruik indien nodig.
4. Toon ALLE bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Jou mag 'n nie-programeerbare sakrekenaar gebruik.
6. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
7. Waar van toepassing, moet alle berekenings tot EEN desimaalpunt gegee word.
8. Skryf netjies en leesbaar.
9. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer die vraestel beantwoord word. Probeer om NIE daarvan af te wyk nie.

VRAAG	ONDERWERP VAN DIE VRAAG	PUNTE	TYD IN MINUTE
1	AARP & Vaste Bate Nota	30	24 minute
2	Inkomstestaat	40	32 minute
3	Balansstaat	50	40 minute
4	Ontleding en vertolking	30	24 minute
TOTAAL		150	120 minute

VRAAG 1: AARP & VASTE BATE NOTA**(30 PUNTE; 24 MINUTE)****1.1 KONSEPTE**

1.1 Vul die ontbrekende woord(e) in. Skryf slegs die korrekte woord(e) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.5) in die ANTWOORDBOEK.

1.1.1 ... is die oorblywende waarde van 'n bate nadat die waardevermindering volledig afgeskryf is.

1.1.2 ... is 'n stel beginsels waarvolgens finansiële state opgestel word.

1.1.3 Die ... beginsel bepaal dat alle inkomste verdien, en uitgawes wat aangegaan word, vir dieselfde finansiële periode getoon moet word.

1.1.4 ... is 'n toegerekende uitgawe.

1.1.5 ... is 'n negatiewe bate. (5)

1.2 VASTE BATE NOTA

Jy word voorsien van die volgende inligting uit die boeke van Good Place Handelaars.

GEVRA:

1.2.1 Bereken die waardevermindering op toerusting vir die jaar geëindig 31 Desember 2021. (5)

1.2.2 Bereken die waardevermindering op voertuie vir die jaar geëindig 31 Desember 2021. (8)

1.2.3 Voltooi die Vaste Bate Nota tot die Finansiële State op 31 Desember 2021. (12)

INLIGTING:

- A Die onderstaande inligting is 'n uittreksel uit die Vooraansuiwerings Proefbalans van Good Place Handelaars.**

Lys van saldo's op 31 Desember 2021

Voertuie	2 680 000
Toerusting	810 000
Opgehoopte waardevermindering op voertuie	1 060 000
Opgehoopte waardevermindering op toerusting	240 000

A Toerusting

- Nuwe toerusting met 'n kosprys van R120 000 is gekoop op 01 Oktober 2021. Geen inskrywing is gemaak vir die transaksie nie.
- Waardevermindering op toerusting word afgeskryf teen 20% p.j met behulp van die kosprys metode.

B Voertuie

- Een van die afleveringsvoertuie was verkoop vir R190 000 op 01 Julie 2021. Die voertuig was gekoop op 01 Julie 2019 vir R320 000. Die opgehoopte waardevermindering op die voertuig op 01 Januarie 2021 was R46 400.
- Waardevermindering op voertuie word afgeskryf teen 10% p.j. met behulp van die verminderde saldo metode.

30

VRAAG 2: INKOMSTESTAAT**(40 PUNTE; 32 MINUTE)**

Die inligting verskaf hieronder word uit die boeke van Westville Handelaars geneem. Die finansiële jaar eindig op 28 Februarie 2021.

GEVRA:

Stel die Inkomstestaat op vir die jaar geëindig 28 Februarie 2021.

(40)

INLIGTING:

A Vooraansuiwerings Proefbalans op 28 Februarie 2021

Balansstaat Rekening Afdeling	Debiet	Krediet
Kapitaal [01/03/2020]		510 000
Onttrekkings	204 000	
Grond en geboue	450 000	
Voertuie	210 000	
Toerusting	123 700	
Opgehoopte waardevermindering op voertuie		94 500
Opgehoopte waardevermindering op toerusting		43 500
Vaste Deposito: Nedbank [8% p.j.]	125 000	
Lening: Nedbank [12% p.j.]		390 000
Handelsvoorraad	174 120	
Debiteurekontrole	59 500	
Voorsiening vir oninbare skuld		3 500
Bank	29 320	
Kleinkas	1 000	
Wisselgeld	3 000	
Krediteurekontrole		110 280
Nominale Rekeninge Afdeling		
Verkope		954 300
Koste van verkope	467 630	
Debiteureafslag	28 620	
Oninbare skuld	1 020	
Skryfbehoeftes	12 520	
Verpakkingsmateriaal	13 670	
Salarisse en lone	175 170	
Water en elektrisiteit	45 210	
Versekering	15 460	
Advertensie	17 080	
Telefoon	21 570	
Motoruitgawes	25 840	
Herstelwerk	13 710	
Korting toegestaan	11 070	
Korting ontvang		17 550
Bankkoste	3 560	
Rente op oortrokke rekening	1 610	
Huurinkomste		99 750
Rente op vaste deposito		10 000
	2 233 380	2 233 380

A Aansuiwerings en addisionele inligting

- i. Fisiese voorraadopname op 28 Februarie 2021 toon die volgende:
- Handelsvoorraad, R171 020
 - Skryfbehoeftes, R1 420
 - Verpakkingsmateriaal wat gedurende die jaar gebruik is, beloop R11 220.
- ii. Water en elektrisiteistrekening met 'n totaal van R3 180 is verskuldig vir Februarie 2021, sal eers op 10 Maart 2021 betaal word.
- iii. 'n Bedrag van R2 100 is aan Reality Ads betaal op 25 Februarie 2021 vir 'n advertensie wat gedurende Maart 2021 sal verskyn.
- iv. Huurinkomste sluit die huur vir Maart 2021 in. Huur is op 1 Januarie 2021 verhoog met R750 per maand.
- v. Voorsiening vir oninbare skuld moet aangesuiwer word tot 5% van die debiteure.
- vi. Die volgende inligting verskyn op die Bankstate wat van Nedbank ontvang is:
- Diensgeld, R1 120
 - Internet bankkoste, R320
 - Rente op oortrokke rekening, R170
- vii. Die leningstaat wat van Nedbank ontvang is toon die volgende:

Saldo op 1 Maart 2020	450 000
Betalings gemaak gedurende die jaar [12 x R5 000]	60 000
Saldo op 28 Februarie 2021	399 860

- viii. Waardevermindering vir die jaar bedra R33 030.

VRAAG 3: BALANSSTAAT**(50 PUNTE; 40 MINUTE)**

- 3.1 Pas die konsep in Kolom A by die omskrywing in Kolom B. Skryf slegs die letters (A – E) langs die vraagnommers (3.1.1 tot 3.1.4) in die ANTWOORDBOEK.

KOLOM A	KOLOM B
3.1.1 Lopende saak	A Die vennootskap het genoeg bates om alle skuld te dek.
3.1.2 Solvensie	B Analise van die finansiële posisie van die vennootskap.
3.1.3 Balansstaat	C Die vennootskap toon die handelsvoorraad in die Balansstaat as R60 000, alhoewel beplan hulle om 'n uitverkoop gedurende die volgende maand te hou. Die voorraad sal dan vir R40 000 verkoop word.
3.1.4 Likiditeit	D Die vennootskap moet dieselfde voorraadstelsel van die een finansiële jaar tot die volgende gebruik.
	E Die vennootskap is in staat om alle korttermynskuld af te betaal.

(4)

3.2 FRANKENSTEIN HANDELAARS

GEVRA:

Berei die Eienaarsbelang-en Laste Afdeling van die Balansstaat op 28 Februarie 2021 voor. Wys alle berekenings met betrekking tot die notas in hakies.

(18)

INLIGTING:

Die volgende saldo's verskyn onder andere, in die Algemene Grootboek van Frankenstein Handelaars op 28 Februarie 2021.

Kapitaal: Frank	200 000
Kapitaal: Stein	170 000
Privaatrekening: Frank (Debiet)	1 690 Dr
Privaatrekening Stein (Krediet)	10 360 Cr
Tasbare bates teen drawaarde	232 000
Vaste Deposito: ABSA Bank (9% p.j.)	70 000
Lening: ABSA Bank (12%)	40 000
Handelsvoorraad	85 980
Debiteurekontrole	64 000
Krediteurekontrole	9 070
SAID: LBS	3 500
Bank (Krediet)	20 250 Cr
Kleinkas	1 200
Wisselgeld	400
Voorsiening vir oninbare skuld	890
Pensioenfond	500
Vooruit ontvangde inkomste	700

A Aansuiwering en addisionele inligting

- i. Op 28 Februarie 2021 het Me Stein toerusting ter waarde van R15 000 en kontant van R15 000 bygedra om haar kapitaalbydrae gelyk te maak. Hierdie transaksie is nog nie aangeteken nie.
- ii. Die vennote het ooreengekom om R20 000 van die lening voor 30 April 2021 af te betaal.

3.3 MARVELLOUS LEKKERGOEDWINKEL

Die volgende inligting is geneem uit die rekeningkundige rekords van Marvellous Lekkergoedwinkel. Die winkel is 'n vennootskap tussen Mnr. Marvel en Me. Lane.

GEVRA:

Berei die volgende notas voor soos dit in die Balansstaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2021 sal verskyn.

- Kapitaal Nota
- Privaatrekening Nota

(3)
(25)

INLIGTING:

A Die volgende saldo's het in die grootboek van MARVELLOUS LEKKERGOEDWINKEL op 28 Februarie 2021 verskyn.

Kapitaal: Mnr. Marvel	R360 000
Kapitaal: Me. Lane	R760 000
Privaatrekening: Mnr. Marvel	R2 300 (DT)
Privaatrekening: Me. Lane	R4 500 (KT)
Onttrekkings: Mnr. Marvel	R25 000
Onttrekkings: Me. Lane	R30 000

B Addisionele inligting

- Mnr. Marvel het voorraad ter waarde van R35 000 geneem. Dit is in sy persoonlike hoedanigheid as 'n donasie aan die plaaslike liefdadigheidsorganisasie geskenk. Die transaksie is nie aangeteken nie.
- Op 1 Desember 2020 het Mnr. Marvel sy kapitaal verhoog met R175 000. Geen inskrywing van hierdie transaksie is gemaak nie.
- Die vennootskapsooreenkoms het die volgende bepaal:**
 - Vennote is geregtig op 15% p.j. rente op kapitaal op hulle kapitaal saldo's aan die einde van die finansiële jaar.
 - Op 01 Januarie 2020 het Mnr. Marvel 'n 10% verhoging op sy maandelikse salaris van R26 500 ontvang. Geen verdere verhogings was gegee nie.
 - Me. Lane se salaris vir die jaar was R425 000.
 - Aan die einde van die finansiële jaar het Me. Lane 'n bonus gelykstaande aan 12% van haar jaarlikse salaris ontvang.
 - Mnr. Marvel en Me. Lane verdeel die oorblywende wins of verlies in die verhouding 3:2.
- Me. Lane se gedeelte van die finale verdeling van die wins is R125 000.
- Mnr. Marvel het 'n bonus van R12 000 aan die einde van die finansiële jaar ontvang.

VRAAG 4: ONTLEDING EN VERTOLKING**(30 PUNTE; 24 MINUTE)**

Die volgende inligting is onttrek uit die rekeningkundige rekords van Micro-touch. Micro-touch is 'n vennootskap tussen Mike Ndlovu en Kate Terblanche.

GEVRA:

- 4.1 Bereken die volgende aanwysers vir 2021:
- 4.1.1 Vuurproefverhouding (4)
 - 4.1.2 Skuld-ekwiteitsverhouding (3)
 - 4.1.3 % opbrengs op gemiddelde ekwiteit wat deur die vennootskap verdien is (5)
- 4.2 Moet die vennote bekommerd wees oor die likiditeit van die onderneming vir 2021? Haal TWEE finansiële aanwysers aan. (5)
- 4.3 Micro-touch verkoop Latex ondersoekhandskoene aan dokters en apteke. Hulle oorweeg dit om hul produkreeks uit te brei na ontsmettingsmiddels en gesigsmaskers. Die vennote oorweeg dit om hul lening met R300 000 te verhoog.
- 4.3.1 Is dit 'n goeie idee om R300 000 te leen? Haal EEN finansiële aanwyser aan om jou antwoord te staaf. (4)
 - 4.3.2 Gee TWEE ander voorstelle wat die vennote kan oorweeg in plaas van om die lening te vergroot. (2)
- 4.4 Mike is bekommerd oor die % opbrengs wat hy verdien. Is dit 'n geldige bekommernis? Haal EEN finansiële aanwyser aan om jou antwoord te staaf. (4)
- 4.5 Mike is nie tevrede met Kate se huidige bydraes tot die vennootskap nie. Hy besluit om 'n vergadering te hou om die saak met haar te bespreek. Noem DRIE punte wat hy tydens hierdie vergadering met haar moet bespreek. (3)

INLIGTING:

Uittreksel uit die Balansstaat van Micro-Touch op 28 Februarie:

	2021 R	2020 R
Vaste Deposito: Nedbank (10% p.j.)	300 000	390 000
Bedryfsbates	171 000	304 000
Voorraad	96 000	134 000
Handels en ander ontvangbares	64 000	45 000
Kontant en kontant ekwivalente	11 000	125 000
Kapitaalrekeninge	800 000	1 200 000
Privaatrekeninge	58 000	10 000
Verbandlening : Nedbank (12% p.j.)	240 000	135 000
Bedryfslaste	84 000	78 000

Uittreksel van die Verdelings- en Privaatrekeninge van Vennote:

	Totaal 2021 R	Mike R	Kate R
Privaatrekeninge aan die begin van die jaar	10 000	40 000	(30 000)
Privaatrekeninge aan die einde van die jaar	58 000	108 000	(50 000)
Netto wins vir die jaar	278 000		
Vennote se salarisse	140 000	70 000	70 000
Rente op kapitaal (6% p.j.)	54 000	36 000	18 000
Vennote se deel van oorblywende wins	84 000	42 000	42 000
Vennote se onttrekkings vir die jaar	230 000	80 000	150 000

LET WEL:

- i. Elke vennoot het R600 000 as kapitaal bygedra toe die besigheid begin het, maar Kate het haar kapitaal halfpad deur die 2021 boekjaar verminder met R400 000.
- ii. Mike het sy kapitaalbydrae gedurende die jaar gehandhaaf op R600 000. Hy het ook sy onttrekkings verminder om te verhoed dat die besigheid se bankrekening oortrokke raak.

Finansiële aanwysers:

	2021	2020
% bedryfswins op verkope	20%	23%
% netto wins op verkope	12%	15%
Bedryfskapitaalverhouding	2,2 : 1	3,9 : 1
Vuurproefverhouding	?	2,2 : 1
Skuld-ekwiteitsverhouding	?	0,1 : 1
Opbrengs op ekwiteit: Mike	22%	29%
Opbrengs op ekwiteit: Kate	36%	21%
Opbrengs op ekwiteit van vennootskap	?	18%

FORMULEBLAD

$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Totale verdienste deur vennoot}}{\text{Gemiddelde vennotebelang}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto Wins}}{\text{Gemiddelde Eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates : Bedryfslaste	(Bedryfsbates - voorraad) : Bedryfslaste	
$\frac{\text{Gemiddeldedebiteure}}{\text{Krediet verkope}} \times \frac{365}{1} \text{ of } \frac{12}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Krediet aankope of koste van verkope}} \times \frac{365}{1} \text{ of } \frac{12}{1}$	
$\frac{\text{Gemiddelde Voorraad}}{\text{Koste van Verkope}} \times \frac{365}{1} \text{ of } \frac{12}{1}$	$\frac{\text{Koste van Verkope}}{\text{Gemiddelde Voorraad}}$	
Nie Bedryfslaste : Vennotebelang	Totale bates : Totale Laste	